

Asbest

Utgivet av Arbetsmiljöverket, Statistikenheten, 171 84 Solna
Telefon 08-730 90 49, växel 08-730 90 00, fax 08-730 98 43

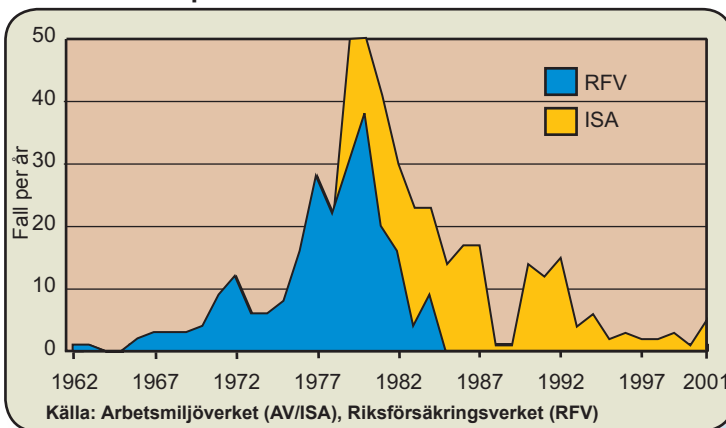
Korta sifferfakta

Nr 9.2006

E-post: arbetsmiljoverket@av.se
www.av.se

Inandning av asbestfibrer kan ge upphov till flera dödliga sjukdomar. De viktigaste är asbestos, lungcancer och tumör i lungsäcken. Användning av asbest i stor skala i Sverige påbörjades efter kriget. I mitten av 1970-talet förbjöds en stor del av användningen av asbest. Importen av råasbest vilken som mest legat på 20 000 ton per år minskade efter detta dramatiskt. Ett generellt förbud mot användning av asbest infördes 1982. Fram till år 2005 har det dock funnits möjlighet att, efter särskild prövning, få tillstånd att använda asbest.

Antal fall av asbestos som anmälts till RFV respektive AV/ISA för åren 1962-2001.

Fotnot. Uppgift om antal fall 1988-1989 liksom efter år 2001 saknas i princip i ISA. Det har anmälts 166 fall till ISA år 1979. Dessa syns inte fullt ut i diagrammet. Toppen 1979 är antagligen resultat av massundersökningar som gjordes detta år med hjälp av särskilt avsatta medel från staten. Uppgifterna från RFV gäller fall som efter prövning godkänts

Stora mängder asbest har använts som isolering i pannor och byggnader, särskilt ventilationssystem. Eternitrör och eternitplattor innehåller asbest.

De vanligaste yrkena bland asbestosfallen ovan är:

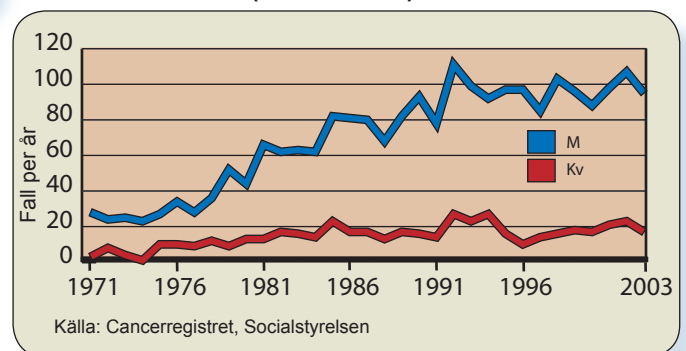
- Isoleringsmontörer
- Rörarbetare
- Maskinmontörer och -reparatörer
- Betongarbetare
- Installations- och maskinelektriker m.fl.
- Byggnadsträarbetare
- Tunn- och grovplåtslagare
- Verkstadsmekaniker m.fl.
- Lager- och förrådsarbetare
- Byggnadstekniskt arbete
- Svetsare, gasskärare m.fl.
- Målare, lackerare

Fallen i högriskyrkena speglar framför allt den historiska exponeringssituationen i samband med ny-

installation av asbesthaltigt material. I dag uppstår asbesthaltigt damm framförallt vid bearbetning och behandling samt vid rivning av asbest eller asbesthaltigt material i befintliga byggnader och tekniska anordningar. Företag som engagerar sig i sådant arbete måste ha särskilt tillstånd. Vid arbete med rivning måste dessutom varje enskilt objekt anmälas. År 2005 inkom till Arbetsmiljöverket 6 200 sådana anmälningar. De yrkesgrupper som exponeras för asbest i dag är till betydande delar samma som bland asbestosfallen, men det kan även röra sig om andra yrken där man inte alltid är medveten att en risk för asbestexponering föreligger, exempelvis fastighetsskötare. I arbetsskadeanmälningar från senare år anges i en del fall också att exponering har förekommit hos människor som har sitt arbete i utrymmen där asbesthaltigt damm förekommit som ett resultat av ombyggnader i närheten.

Mesoteliom i lungsäcken är en tumörform med mycket hög dödlighet. Det anses att de allra flesta fallen beror på exponering för asbest. Utvecklingen av nydiagnostiserade fall av mesoteliom i Sverige framgår i figuren nedan.

Nydiagnostiserade fall av primär tumör i lungsäcken (mesoteliom) 1971-2003

Fall av mesoteliom kan uppträda en mycket lång tid (latenstid) efter att exponeringen upphört. Latenstiden är sällan under 15 år och kan vara så lång som 60 år. Antalet fall ökade mer eller mindre linjärt, innebärande en fyrdubbling, från början på 1970-talet fram till början av 1990-talet och har därefter legat relativt konstant. Trots att användning av asbest i huvudsak förbjöds i mitten på 1970-talet i Sverige gör den långa latenstiden att vi ännu inte sett någon nedgång i antalet fall. Detta skiljer sig markant från asbestoserna som har en kortare latenstid och där vi ser en topp i slutet på 1970-talet/början på 1980-talet. Idag förekommer endast enstaka nya fall av asbestos.